

EKOZNALCI

UPOZNAJTE ŽIVOTINJE HRVATSKE

Istno i bitno.

Inseto i bitne.

Moje ime je:

Dragi avanturisti,

kako je uzbudljivo što ste nam se pridružili na ovom istraživačkom putovanju kroz Hrvatsku!

Hrvatska je dom mnogim jedinstvenim, prekrasnim i posebnim životinjama koje morate vidjeti! zajedno ćemo putovati cijelom zemljom i otkriti životinje koje žive u šuma, ploviti jezerima i rijekama te zaplivati u Jadranskom moru.

U ovaj zanimljiv album možete nalijepiti do 76 različitih sličica životinja. No dodali smo i druge zabavne aktivnosti! Tu su igre, puzzle, zanimljive činjenice o životinjama te savjeti kako najbolje zaštiti životinje i njihova staništa.

Mi, EKOZNALCI, vrlo smo posvećeni dobropiti životinja i našeg planeta te zajedno s vama želimo učiniti sve što možemo kako bismo zaštitali životinje i osigurali im životni prostor.

Osim sličica, u svakom paketiću naći ćeće i kul privremenu tetovažu, a možete skupiti i najlepšice kako biste kupili super zabavni, plišani privjesak za klučeve po posebnim cijenama – u obliku nas, Ekoznalaca!

Kupovinom u vrijednosti od 8 EUR (60,28 HRK) dobivate jedan paketić. U paketiću se nalaze dvije sličice, jedna najlepšica i tetovaža. Uz 20 skupljenih najlepšica, Ekoznalac privjesak može biti vaš za samo 1,99 EUR (14,99 HRK). Ako skupite 10 najlepšica, privjesak možete dobiti za 4,99 EUR (37,60 HRK). Ekoznalac privjesak možete kupiti i po punoj cijeni od 9,99 EUR (75,27 HRK). Cijena albuma je 1,99 EUR (14,99 HRK).

Paketiće možete pronaći u svim Studenac marketima.

Skupite sve životinje, popunite album i pohvalite se prijateljima! Svojim znanjem zadivite učitelje i uživajte u raznolikosti životinjskog svijeta!

Koliko je znanje kul, najbolje zna naš profesor Marko Miliša, koji nam je pomogao sastaviti i urediti ovaj zadivljujući album. Už njegovo dubinsko poznavanje osobina životinja i mnogih tajni koje vješto kriju, svi ćemo bolje upoznati svijet koji nas okružuje. To je jedan zaista poseban svijet, prepun prirodnih ljepote i raznolikosti.

Jeste li spremni za istraživačko putovanje? Uživajte i sretno pri skupljanju!
S najljepšim pozdravima,

EKOZNALCI, u suradnji s prof. Markom

Na prirodu mislimo, pazimo i čistimo!
Hej, mi smo malci, vaši EKOZNALCI!
Spremamo na mjesto, brinemo za naše,
s nama sredi otpad, zajedno je lakše!

Hej hoj ljudi,
ja sam Krešo,
a miješani otpad
nije ništa smiješno!

More bez stakla,
čista okolica,
ja sam vaša
Helga hobotnica!

HOBOTNICA HELGA

Plastiku skupljam,
ja sam rak Robi,
imam kliješta vješta,
imam super hobi!

RAK ROBI

KORNJAČA KREŠO

Reciklirati papir
ja bih htjela,
pozdrav svima,
ja sam Ornela!

ORADA ORNELA

Nizine

1

Jelen
(*Cervus elaphus*)

Šumska je životinja, brojnih populacija na području istočne Slavonije i Baranje. Mužjaci imaju razgranato rogovlje koje svake godine odbace te im naraste novo i veće. Rogovlje im služi za borbe s drugim jeljenima, a ženke privlače rikom krajem ljeta i početkom jeseni.

2

Divlja svinja
(*Sus scrofa*)

Živi u vlažnim šumama, ali približavaju se i ljudskim naseljima pa se može susresti i u gradovima. Svejed je i odličan plivač pa je dosegao i na neke jadranske otoke.

3

Ako vidiš
smeće u
prirodi,
pokupi ga
i baci u
kantu za
smeće.

- Krešo

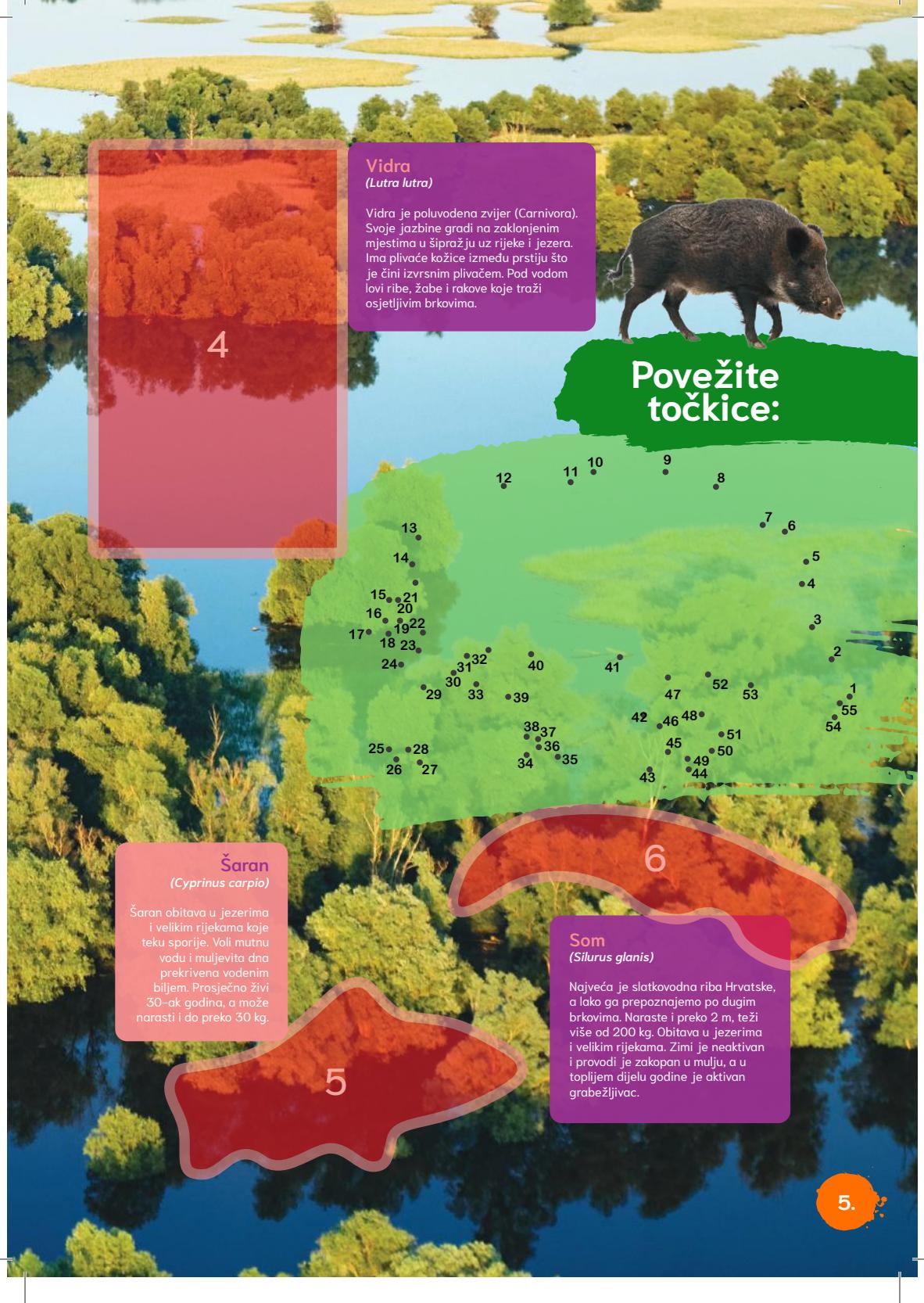

KOPAČKI RIT

4.

Škanjac
(*Buteo buteo*)

Najčešća je ptica grabiljivica Hrvatske. Gnijezdi se na rubu šuma, a hrani se malim sisavcima (glodavcima). Često ga viđamo na stupovima uz autocestu gdje promatra obližnja polja u potrazi za plijenom.

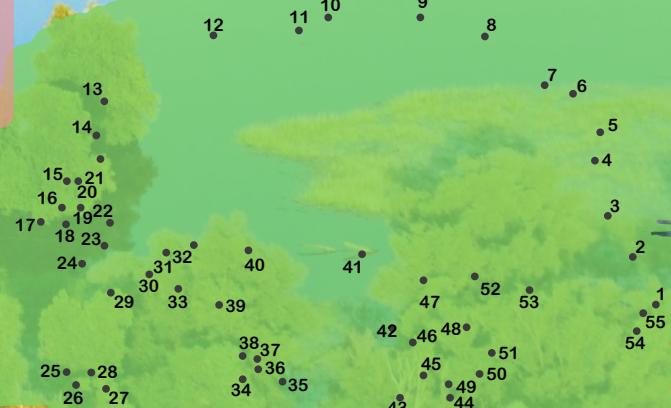
4

Vidra
(*Lutra lutra*)

Vidra je poluvodena zvijer (Carnivora). Svoje jazbine gradi na zaklonjenim mjestima u širokužju uz rijeke i jezera. Ima plivaće kožice između prstiju što je čini izvrsnim plivačem. Pod vodom lovi ribe, žabe i rakove koje traži osjetljivim brkovima.

**Povežite
točkice:**

Šaran
(*Cyprinus carpio*)

Šaran obitava u jezerima i velikim rijekama koje teku sporije. Voli mutnu vodu i muljevita dna prekrivena vodenim biljem. Prosječno živi 30-ak godina, a može narasti i do preko 30 kg.

5

Som
(*Silurus glanis*)

Najveća je slatkovodna riba Hrvatske, a lako ga prepoznajemo po dugim brkovima. Naraste i preko 2 m, teži više od 200 kg. Obitava u jezerima i velikim rijekama. Zimi je neaktivna i provodi je zakopan u mulju, a u toplijem dijelu godine je aktivan grabežljivac.

5.

Recikliraj staklo predajući ga za povrat novca ili bacanjem u poseban kontejner za staklo.

– Helga

7

Obrubljeni kozak (*Dytiscus marginatus*)

Cijeli život provode u vodi. U ličinačkom stadiju dišu škrigama, a odrasli isplivaju na površinu i uhvate mjehurić zraka koji im služi za disanje pod vodom. Najveći je vodeni kukac (kornjaš, Coleoptera) u Hrvatskoj. Grabežljivac je i napada čak i manje ribe.

9

Živorodni puž/ Živorodni ogrc (*Viviparus viviporus*)

Ženke izlježu žive mlade što je vrlo rijetko u puževa. Nastanjuje jezera i spore tekućice. Procjeđuje vodu kako bi sakupio hrancu i kisik otoljen u vodi. Time bistro vodu te može imati ulogu filtra u akvaristički.

8

Lastin rep (*Papilio machaon*)

Ime je dobio po produljenjima na stražnjem paru krila, a razlikuje se od sličnih vrsta po velikom crvenom krugu na tim krilima. Najveći je dnevni leptir Hrvatske raspona krila i preko 8 cm. Rijedak je i zakonom zaštićen.

6.

SAVA

10

Siva čaplja
(*Ardea cinerea*)

Čaplja je ptica močvarica i staničica (zimi ne seli na jug) u nas. Gnijezdi se uz potoke, rijeke, jezera i močvare. S obzirom da narastu i preko jednog metra iznenadjujuće su male mase – oko 2 kg. U letu je prepoznajemo po vratu savijenom u obliku slova 'S'.

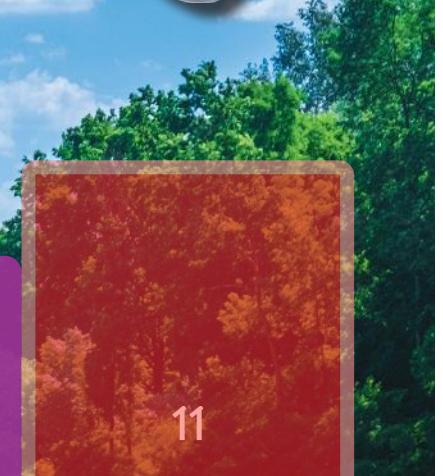

Kos
(*Turdus merula*)

Kos je česta ptica pjevica, svojim pjevom najavljuje dolazak proljeća. Pjevom započinje rano ujutro. Nastanjuje šume, parkove i gradská dvorišta. Često ga vidimo na travnjacima u potrazi za hranom.

12

Bijela roda
(*Ciconia ciconia*)

Roda je ptica selica koja u nas obitava u proljeće i ljeto kad se i razmnožava, a u jesen odlazi u toplije krajeve prevlajući tisuće kilometara. Veli močvarna područja pa je najveća kolonija u Lonjskom polju, ali često se gnijezdi i na dimnjacima u selima i gradovima.

11

Pronađi pravu sjenu:

14

**Sova ušara/
Velika ušara
(*Bubo bubo*)**

Naša je najveća sova. Ime je dobila po čupercima perja na glavi nalik ušima. Aktivna je noću kada lovi. Velike oči omogućuju joj izvrstan vid i noću, a glavu može okrenuti za $\frac{3}{4}$ kruga (270°).

13

**Štekavac
(*Haliaeetus albicilla*)**

Najveća je ptica grabljivica Panonske nizine. Raspon krila mu je i do 2.5 m. Gnezdi se u gustim šumama, na visokim stablima. U Hrvatskoj živi stotinjak parova, najviše u močvarnim područjima Kopačkog rita i Lonjskog polja.

**Zeleni sveživac/Zelena hidra
(*Hydra viridissima*)**

Zeleni sveživac je vrsta žarnjaka (Cnidaria) koji su pričvršćeni za podlogu u slatkoj vodi, ali mogu se odlijepiti i slobodno se kretati. Na lovakama nose nakupine žarnica kojima paraliziraju plijen. Zelena boja potječe od algi koje žive u njenim stanicama.

15

**Slikarska lisanka
(*Unio pictorum*)**

Ovaj školjkaš nastanjuje muljevita i pjeskovita dna rijeka i jezera a može se i kretati. Ime je dobila jer su nekada slikari u njenim ljuštarama miješali boje. U ličinačkom stadiju je nametnik na škrđama riba npr. šarana.

GACKA

Obojaj što je ljepše moguće:

17

Prugasta konjska smrt (*Calopteryx splendens*)

Nastanjuje biljkama obrasla područja uz kopnene vode, najčešće stajalice, jer ličinaci dio života provodi u vodi. Prilikom parenja mužjak i ženka u svadbenom letu su spojeni u oblik nalik srcu.

Jež (*Erinaceus europaeus*)

Ježovo tijelo je prekriveno bodljama i to više od 5000. Kad se okote nemaju bodlje, a nakon što im izrastu mijenjaju ih svakih 2-3 godine. Kad su napadnuti skupčaju se pa napadač vidi samo kulpko bodlji. Pripadaju skupini kukojeda, ali hrane se i drugom hranom.

18

19

Smeđa krastača (*Bufo bufo*)

Na koži ima bradavice po čemu je dobila ime. Uglavnom žive u vlažnim staništima, a poznate su po migracijama prema vodi u doba parenja kad često stradavaju na cestama. Za razliku od drugih žaba ne mogu skakati.

Ako vidiš lijepе
biljke ili gljive,
nemoj ih brati,
oštećivati ili
skupljati.

9.

Gorje

20

Mrki medvjed (*Ursus arctos*)

Najveća je zvijer u Hrvatskoj najveće mase preko 350 kg. Odličan je trkač koji može postići brzinu od 50 km/h. Živi u šumama Dinarida i odличno se penje na stabla. Zimi najčešće miruje, ali promjenom klime mirovanje može izostati.

21

Vuk (*Canis lupus*)

Vukovi pripadaju porodici pasa. Žive u šumama u čoporima od 5 do 20 jedinki. Komuniciraju karakterističnim zavijanjem koje se može čuti desetak kilometara daleko. Dnevno prevale i više od 100 km. Grabežljivci su koji pljen u prirodi love iscrpljivanjem.

Labirint:

10.

GORSKI KOTAR

22

Ris (*Lynx lynx*)

Ris je pripadnik porodice mačaka. Lako se prepozna po pjegavom krvnu i čupercima na ušima. Lovi manju divljač (npr. zečeve) iz zasjede u sunrak i noću. Vrlo je rijedak u Hrvatskoj, s najjačom populacijom u šumama Gorskog Kotara.

Pomaži u sprječavanju krčenja šuma smanjenjem uporabe papira.

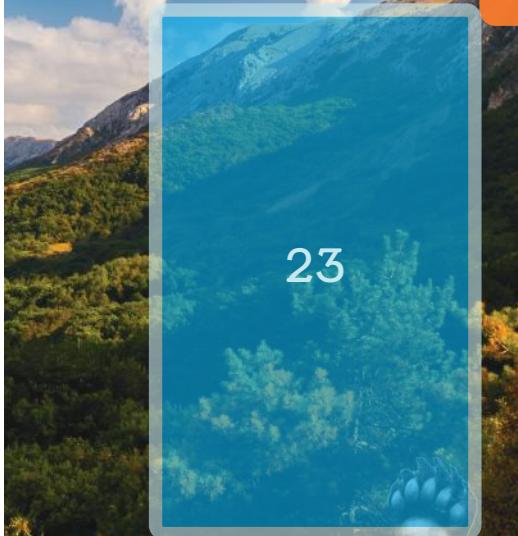
– Ornela

23

Europski zec (*Lepus (Eulagos) europaeus*)

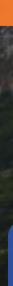
Zečevi su dvojezupci (*Lagomorpha*), a ne glodavci što je česta pogreška. Imaju velike sjekutiće koji, kako se troše, rastu cijeli život. Aktivni su u sumrak i noću. Odličnog su vida, sluha i njuha i vrlo brzi. Mogu postići brzine preko 70 km/h.

Čovječja ribica (*Proteus anguinus*)

Živi u vodama u podzemlju dinarskog krša i endem je tog područja. Može doživjeti 100 godina. Oči su joj zakržljale, a koža bijledo-ružičaste boje. Može izdržati dugo bez hranjenja što je prilagodba na manjak hrane u podzemlju.

26

Potočna pastrva (*Salmo trutta*)

Nastanjuje čiste, brze i hladne gorske potoke bogate kisikom. Prepoznatljiva je po crvenim točkama. Pri polaganju jaja ženke repom kopaju udubine u dnu rijeke koje nazivamo trla. Grabežljivac je koji se pretežno hrani licičnkama kukaca u vodi.

25

Dabar (*Castor fiber*)

Najveći su europski glodavci (*Rodentia*). Žive u vodama u kojima grade brane i brloge od stabala koje glodanjem sruše. Na taj način mijenjaju izgled prirodnog staništa. Takve vrste nazivamo ekološki inženjeri. Rep mu je splošten i služi kao peraja.

24

27

Tulari (Trichoptera)

Vodenici su kukci čije ličinke žive u čistim gorskim potocima. Za zaštitu oko tijela izrađuju kućice (tuljce) od kamenčića, zrnaca pjeska ili grančica i lišća. Kad završe ličinacki stadij života zakukulje se te nakon preobrazbe izljeće iz vode. Bliski su srodnici leptira.

30

Planinski vodenjak (Ichthyosaura alpestris)

Planinski vodenjak je vodozemac koji nastanjuje vlažne šume brdovitih područja. Za vrijeme parenja ulazi u brdska i planinska jezera u kojima polaže jaja. Hrani se beskralježnjacima i kao i svi vodozemci zaštićena je vrsta.

Uskršnji leptir (Zerynthia polyxena)

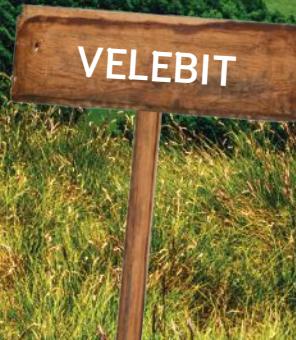
Dnevni leptir srodnik lastovniku. Obitava na području dinarskih planina, ali može ga se vidjeti i u podnožju jima. Iz kukuljice izljeće u proljeće po čemu je dobio ime. Gusjenice su prilično izbirljive i hrane se samo određenim biljkama.

28

Puž vinogradnjak (Helix pomatia)

Čest je stanovnik brdskih područja, ali nalazimo ga i drugdje. Hrani se lišćem kojeg struže posebnim organom u ždrjelu, sa stotinama zubića – trenicom. Dvospolac je, a prilikom parenja koje traje nekoliko sati u drugu jedinku ispaljuje 'ljubavnu strelicu'.

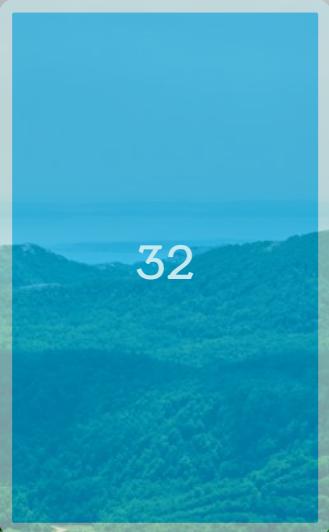
VELEBIT

31

**Ne pali vatru
u šumi! To
može uništiti
cijelu šumu.**

32

Pjegavi daždevnjak (*Salamandra salamandra*)

Ovaj vodozemac stanovnik je vlažnih šuma. Žute pjegje su upozoravajuće za napadača. Daždevnjaci na koži izljučuju nadražujući otrov koji smeta grabežljivcima. Najčešće ga možemo vidjeti u šumama kad kiši.

Jazavac (*Meles meles*)

Jazavci su životinje koje žive u skupinama i grade sustave tunela na obroncima gorja u šumama. Aktivni su u sumrak i noću kad izlaze iz jazbinu u potrazi za hranom. U jazbinama provode zimu, ali ne spavaju zimski san te povremeno izlaze.

34

Tetrijeb gluhanj (*Tetrao urogallus*)

Tetrijeb je ptica iz porodice kokoški. U Hrvatskoj je rasprostranjen u šumama Gorskog kotara i Velebita. Mužjaci se udvaraju ženkama šepurenjem i glasanjem na planinskim čistinama. Hrani se šumskim voćem, ali jede i iglice crnogoričnih stabala.

Meštrovljeva pijavica

(*Croatobranchus mestrovi*/
Erbobdella mestrovi)

Meštrovljeva pijavica je endem Velebita. Pronadena je u Lukinoj jami na dubini od čak 1335 m te još tri obližnje jame. Pripada koljenu kolutčavaca (Annelida).

33

13.

35

Riječna zdjelica (*Ancylus fluviatilis*)

Riječna zdjelica je mali puž koji živi u čistim gorskim potocima. Ima karakterističnu spljoštenu kućicu koja ima hidrodinamičan oblik pa može podnijeti brze vodene struje pričvršćen na večem kamenju. Hrani se stružući mikroorganizme s potočnog dna.

36

Divlja mačka (*Felis silvestris*)

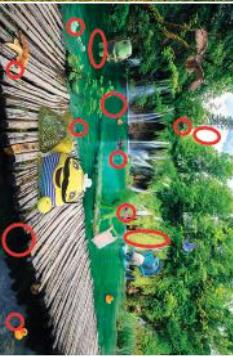
Divlja mačka nastanjuje listopadne šume, a aktivna je noću pa je ne vidamo često. Izuzetno je rijetka vrsta, a prepoznatljiva je po crnim prstenovima na čupavom repu. Predak je domaće mačke.

Obični zelembać (*Lacerta viridis*)

Nastanjuje brdska područja Hrvatske. Najveći je gušter u Europi. Hrani se manjim životinjama poput kukaca i drugih beskralješnjaka. Hladnokrvna je životinja pa toplinu upija sunčajući se na kamenjaru. Kada je ugrožen može odbaciti rep koji mu ponovo naraste.

38

Odgovor:

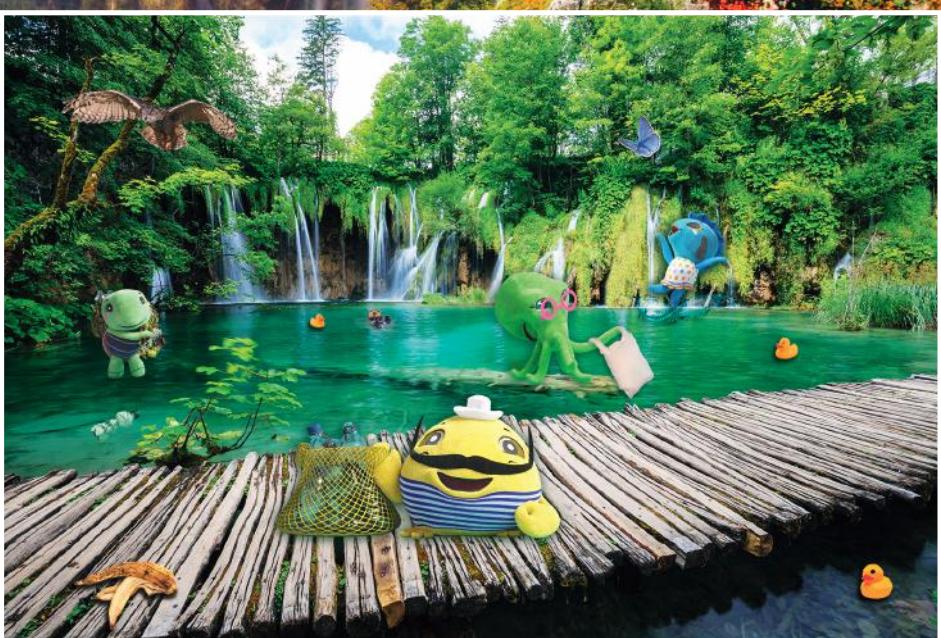

PLITVIČKA
JEZERA

Ogulinska špiljska spužvica (*Eunapius subterraneus*)

Ogulinska špiljska spužvica endem je ličkog krškog podzemlja. Kao i sve podzemne životinje nema pigmenta, a nastanjuje podzemne stajače vode. Hrani se procjeđivanjem vode. Nađena je na samo nekoliko lokaliteta.

Pronađi 12 razlika:

Priobalje

Školjkaši i ostali morski organizmi su ključni za ekosustav, stoga ih ne diraj.

Jegulja (*Anguilla anguilla*)

Jegulja je riba zmijolikog tijela i vrlo služave kože.

Mlade jedinke žive u ušćima rijeka u slatkoj vodi, a odrasle jedinke putuju čak do Sargaškog mora u Atlantskom oceanu gdje se mrijeste, a mlad se vraća u rijeke. Najčešće su u Neretvi.

Čagalj/Zlatni čagalj (*Canis aureus*)

Rasprostranjen je u Dalmaciji, ali i cijelom priobalju Hrvatske. Srodnik je psa i vuka. Lovi manje životinje, ali hrani se i strvinama. S obzirom da nisu plašljivi u zimskim mjesecima prilaze naseljima u potrazi za hranom.

39

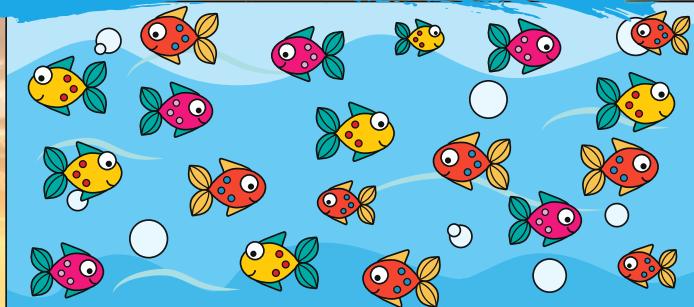
Bjeloglavci sup (*Gyps fulvus*)

Ovaj strvinar je najveća ptica u Hrvatskoj. Najpoznatije su populacije na Kvarneru, na stijenju i klisurama otoka Cres-a. Glava je pokrivena samo paperjem. Prema imaju stalnog partnera, više parova živi blizu tvoreći kolonije. Žive i do 40 godina.

40

41

Prebroji ribe istih boja:

.....

.....

.....

Jadranska jesetra (*Acipenser naccarii*)

Živi pri dnu riječnih ušća gdje je bočata voda, ali ulazi i u uzvodne tokove priobalnih rijeka.

Po muljevitom dnu ruje u potrazi za malim beskralješnjacima. Jadranski je endem i ugrožena vrsta. Može narasti do 2 m i preko 20 kg.

42

43

Potočni rak (*Austropotamobius torrentium*)

Živi u čistim potocima u Hrvatskoj. U priobalju u porječjima rijeka Zrmanje, Krke i Cetine. Osjetljiv je na onečišćenja, a prijetje mu i invazivne strane vrste koje zauzimaju njegovo stanište. Osim toga uzrok ugroženosti je i gljivična bolest – račja kuga.

BRIJUNI

Crna udovica (*Latrodectus tredecimguttatus*)

Najpotrovniji je pauk u Hrvatskoj. Rasprostranjen je od Istre do srednje Dalmacije. Otrov joj je jači od zmijskog, ali radi male količine u pravilu nije smrtonosan za zdravog odraslog čovjeka. Plete mreže u kojima čuva jajašca i kojima lovi plijen.

44

9

5

8

Odgovor:

Jelenak (*Lucanus cervus*)

Ime je dobio po izrazito povećanim gornjim čeljustima u mužjaka nalik na jelenje rogove. Služe mu u borbi s drugim mužjacima. Ličinke žive u zemlji ili trulom drvu, a odrasli se izvaljuju u proljeće i žive samo oko 4 mjeseca.

45

46

Štipavac (*Euscorpius italicus/Euscorpius sp.*)

Štipavci su srodnici paukova. Nalaze se u cijelom priobalju, a ulaze i u kuće. Noću su aktivni, ali 90 % vremena miruju. Na vrhu zatka imaju otrovnu bodlju kojom po potrebi svladavaju plijen. Mogu razlikovati svjetlost od tame cijelom površinom tijela.

48

47

Kućni macaklin (*Hemidactylus turcicus*)

Mali gušteri koji žive na Sredozemlju. Mogu hodati po zidovima kuća jer na nogama imaju lističaste priravnjalice kojima se "zalijepe" za podlogu. Mogu mijenjati boju kože, a često im je koža prozirna pa se i izvana mogu vidjeti primjerice srce i krvotok.

Obična čančara (*Testudo hermanni*)

Nastanjuje obalna šumska područja i makiju na cijelom hrvatskom priobalju. Uglavnom je biljojed, ali može jesti i male beskrakešnjake. Često se ranije izlovljivala za prodaju. Oklop se razvija od dijelova kostura i služi za zaštitu jer unj može uvući glavu i noge.

PRIMOŠTEN

49

Poskok
(Vipera ammodytes)

Jedna od tri zmije otrovnice u Hrvatskoj. Živi u kamenjarima, a lako je prepoznatljiv po roščiću na vrhu njuške i tamnoj cik-cak pruzi. Može narasti do 1 m. U jesen se zna popeti na drveće i tada je najopasniji jer ga ljudi tamo ne očekuju. Nastanjuje i jadranске otoke.

50

Galeb klaukavac
(Larus michahellis)

Galeb klaukavac je najveći galeb Sredozemlja. Gnjiježdi se u kolonijama najčešće na pustim ili slabo naseljenim otocima južnog Jadrana. Hrani se različitim vrstama hrane, često se nalazi u lukama i prati ribarske brodove u potrazi za otpacima.

**Razdvoji otpad
kako bi se mogao
reciklirati. To je
dobro za okoliš.**

– Krešo

Ako primjetiš negdje
plastični otpad,
pokupi ga.

- Robi

Veliki potkovnjak (*Rhinolophus ferrumequinum*)

Noću su aktivni i love kukce. Orientiraju se slanjem zvuka visokih frekvencija (nama nečujnih) i hvatajući povratne signale odbijene od predmeta u blizini. Kolonije su im u špiljama ili napuštenim zgradama. Česti su u priobalnom kršu i na otocima.

Istarska gujavica (*Octodrilus istrianus*)

Ovo je endemska gujavica koja živi na području Istre. Živi u tlu i kao i druge gujavice, važna je vrsta u prirodnoj ekologiji tla jer miješa i prozračuje tlo. Crvoko tijelo od niza kolutića u kojima se gotovo svi organi ponavljaju duž tijela može dosegnuti 30 cm.

Bogomoljka (*Mantis religiosa*)

Bogomoljka je grabežljivi kukac koji može promijeniti boju od svijetlozelene do sivo-smeđe. Boju mijenja prema boji okoline čime postaje neuočljiva plijenu. Pljen hvata brzim pokretima prednjih nazubljenih nogu. Prilikom parenja ženka često pojede mužjaka.

Odgovor: C.

54

Rossijev paličnjak (*Bacillus rossius*)

Oblikom tijela i bojom podsjeća na grančicu pa je teško uočljiv napadaču. Ima sposobnost da se razmnožava bez mužjaka pa se iz jaja izliježe nekoliko generacija ženki. Jedan je od rijetkih vrsta kukaca koji nema krila.

55

Pupavac (*Upupa epops*)

Prepoznatljiv je po kukmi na glavi i izrazito dugom kljunu. Hrani se ličinkama i odraslim kukcima i drugim beskralješnjacima. U hladnije doba migrira na toplija mesta. Ime je dobio po glasanju. U vrijeme gniježđenja izrazito je zaštitnički nastrojen, ali par, za razliku od mnogih ptica ne ostaje zajedno cijeli život.

Pronađi pravu sjenu:

DUBROVNIK

A.

B.

C.

Jadransko more

57

Šuša

(*Pachygrapsus marmoratus*)

Čest je stanovnik stjenovitih obala Jadranskog mora. U sumrak izlazi iz mora pa ga možemo vidjeti na stijenama uz more. Može odbaciti noge u slučaju napada grabežljivca, a potreбno mu je nekoliko presvlačenja da ih u potpunosti obnovi.

56

Puž bačvaš

(*Tonna galea*)

Živi na pjeskovitom i muljevitom dnu na dubinama većim od 10 metara. Jedan je od najvećih puževa Jadrana i može narasti do 30 cm. Plijen su mu drugi mekušci čije ljuštore buši izlučivanjem sumporne kiseline.

58

Plemenita periska

(*Pinna nobilis*)

Endem je sredozemnog mora i najveći školjkaš, može narasti i dulja od 1 m. Do dvije trećine svoje visine ukopana je u pjesak u livadama morskih cvjetnica. U velikoj je opasnosti uslijed širenja nametnika koji izaziva visoku smrtnost.

Prstac

(*Lithophaga lithophaga*)

Latinsko ime znači: 'onaj koji jede kamen'. Ovaj školjkaš, naravno, ne jede kamen, ali ga buši stvarajući si tako dobro zaštićen dom. Nastanjuje sve stjenovite i kamenite obale Jadranskog mora i živi u nakupinama od nekoliko desetaka jedinki od kojih svaka buši svoju rupu u vapencu. Izlov i konzumacija su zabranjeni.

59

Nemoj nositi
staklene proizvode
u prirodu, krhotine
su opasne za
životinje i ljude.
– Helga

KAMENJAK

61

Morski konjic

(*Hippocampus guttulatus/*
Hippocampus sp.)

Morski konjic je riba neobičnog oblika. Glava podsjeća na glavu konja po čemu je dobio ime, a pliva uspravno. Za vrijeme udvaranja i parenja mijenja boju, a mužjak nosi jaja i brine se o mrijestu. Nastanjuje livade morskih cvjetnica i livade alga.

60

Mediteranska meduza

(*Cotylorhiza tuberculata*)

Mediteranska meduza je žarnjak, ali za razliku od mnogih meduza njene žarnice nisu opasne za ljude. U prvom dijelu života pričvršćene su za dno u obliku polipa, a u drugoj fazi života postaju planktonske meduze. Promjer klobuka može preći 35 cm.

62

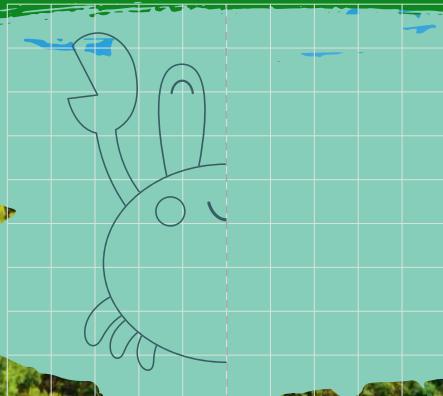
Orada/Komarča/Podlanica/Lovrata...

(*Sparus aurata*)

Orada je česta riba u Jadranskom moru, a već se dugo i uzgaja u ribogojilištima. Ova riba mijenja spol pa je u prvom dijelu života mužjak, a kasnije se pretvara u ženu. Živi pri pjeskovitom dnu, a hrani se rakovima i mekušcima.

23.

Nacrtaj drugu polovicu slike i obojaj je:

Obična hobotnica
(*Octopus vulgaris*)

Hobotnica je glavonožac koji živi u cijelom Jadranskom moru na kamenitim dnima. Može mijenjati oblik i boju tijela i tako se učiniti neprimjetnim grabežljivcima. Nakon parenja ženka se prestaje hraniti i svu energiju usmjerava na zaštitu potomstva. Ima sposobnost učenja i smatra se najinteligentnijim beskralježnjakom.

64

Modrulj
(*Prionace glauca*)

Ovaj morski pas je pučinska vrsta iako se može približiti obali. Živi u cijelom Jadranskom moru, ali češći je u južnom dijelu. Hrani se najviše plavom ribom. Ljeti pliva bliže površini pa ga je lakše uočiti. Može narasti preko 3.5 m.

65

Jadranska barakuda/Škaram
(*Sphyraena sphyraena*)

Jadranska barakuda je grabežljivac koji pliva u plovama (jatima) od nekoliko desetaka jedinki. Izduljenog je vretenastog tijela. Uglavnom živi u južnom Jadraru, grabežljivac je velikih usta i oštirih zuba, a može narasti više od 1.5 m.

63

Spriječi stvaranje smeća u prirodi: pazi da za sobom ne ostavljaš otpad.

- Ornela

68

69

Dobri dupin (*Tursiops truncatus*)

Iako žive u moru dupini su sisavci iz reda kitova (Cetacea) pa moraju izranjati po zrak. Jedni su od najdruštvenijih morskih sisavaca. Žive, plivaju i love u skupinama, a često se igraju. Spavaju sa samo jednim zatvorenim okom naizmjence.

66

Velika rakovica (*Maja squinado*)

Dužina oklopa je više od 20 cm, a s nogama više od 40 cm. Najčešće je na kamenitom dnu na dubinama većim od 5 m, ali zna doći i pliće. Neupadljiva je jer se sporo kreće, a na oklop imaju sitne kukice na koje se naseljavaju alge i manje morske životinje koje joj služe za prikrivanje.

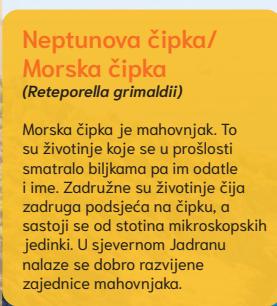
Sredozemna medvjedica (*Monachus monachus*)

Upitno je živi li sredozemna medvjedica više u Jadranu. Jedinke su zabilježene prije desetak godina na obali Istre. Ovi tuljani u morskim špiljama izlaze na kopno na odmor i parenje, a u moru su dok love. Najugroženiji je morski sisavac.

67

Hridinski ježinac (*Paracentrotus lividus*)

Naseljava pretežno kamenita morska dna od plićaka do većih dubina. Manje jedinke se skrivaju ispod kamenja, ali veće jedinke se mogu vidjeti na kamenju. Usta su im s donje strane i pomoći 5 zubiča koji trajno rastu, stružu po kamerju u potrazi za hranom.

70

**Neptunova čipka/
Morska čipka**
(*Reteporella grimaldii*)

Morska čipka je mahovnjak. To su životinje koje se u prošlosti smatralo biljkama po im odatle i ime. Zadržane su životinje čija zadruga podsjeća na čipku, a sastoji se od stotina mikroskopskih jedinki. U sjevernom Jadranu nalaze se dobro razvijene zajednice mahovnjaka.

72

Iglun/Sabljarka
(*Xiphias gladius*)

Iglun je prepoznatljiv po izduženoj kosti gornje čeljusti kojom maše i udara plijen da bi ga ošamutio. Brz je plivač koji može postići brzinu preko 60 km/h. Živi na većim dubinama pučinskog mora. Iza očiju ima organe za grijanje mozga za zaštitu od naglih promjena temperatura pri zaronu.

**Ponesi svoju
vlastitu
višekratnu
bocu za vodu,
nemoj koristiti
jednokratnu
plastiku.**

- Robi

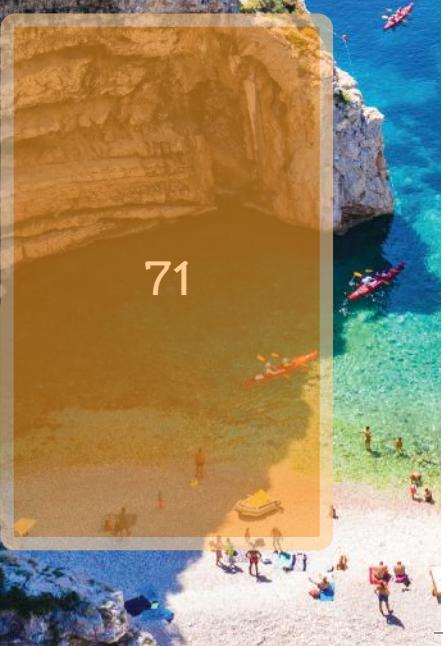
VIS

Crveni koralj
(*Corallium rubrum*)

Crveni koralj je zadružni žarnjak. Zadrugu čine stotine polipa, a kostur je izgrađen od vapnenca s crvenim pigmentom. Žive na stjenovitim dlinama otoka i ugroženi su radi izlova za izradu nakita. Rastu vrlo sporo i teško se obnavljaju.

71

Ogrc
(*Phorcas turbinatus*)

Ogrc je vrlo čest stanovnik kamenite obale u području izmijene plime i oseke. Čvrste je ljuštture koja ga štiti od zapljuškivanja valova a na stopalu ima poklopac kojim se zatvori kad se uvuče u kućicu. Hrani se algama koje struže s kamenja.

73

Sredozemna dlakavica
(*Antedon mediterranea*)

Sredozemna dlakavica pripada u stapčare (Crinoidea). Drugе vrste imaju stabku kojom su trajno pričvršćeni za dno, ali ne i ona. Ona se slobodno kreće, a može i plivati. Mogu biti raznobojne. Imaju 10 isperjanih krakova. Živi je fosil stariji od 600 milijuna godina.

74

Ljubičasta flabelina
(*Flabellina affinis*)

Ljubičasta flabelina je puž bez kućice. Hrani se žarnjicima pri čemu u probavili uspije sačuvati žarnice koje prenese u vrške nastavaka na tijelu pa može ožariti napadača.

76

Glavata želva
(*Caretta caretta*)

Ova morska kornjača pliva otvorenim morem, a ženka izlazi na kopno položiti jaja. Jedna je od rijetkih životinja koje jedu meduze. Oklop im je često obrastao rakovima vitičarima koji se trajno nastanjuju na njemu. Često su slučajan ulov ribarskih mreža.

75

EKOZNALCI

UPOZNAJTE ŽIVOTINJE HRVATSKE

CRAZE

1,99 EUR (14,99 HRK)

SA01

UPOZORENJE:

Nije prikladno za djecu mladu od 3 godine. Mali dijelovi: Opasnost od gušenja. Koristiti samo pod nadzorom odrasle osobe. Prije uporabe pročitajte upute, slijedite ih i sačuvajte.

Korištene fotografije: Shutterstock.com

STAVLJA NA TRŽIŠTE EU:
CRAZE B.V., Slingerweg 7b, 4814 AZ
Breda, Nizozemska

STAVLJA NA TRŽIŠTE RH:

Studenac d.o.o., Četvrt Ribnjak 17,
21310 Omiš, Hrvatska

